

HE 73/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta ja samalla kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki. Lain säännöksissä otettaisiin huomioon ulosotto-kaaren ja Valtakunnanvoudinvirastosta annetun lain vaikutukset maakunnanvoudinviraston hallinnolliseen asemaan. Avustavan ulosottomiehen virkanimike ehdotetaan muutettavaksi maakunnanulosottomieheksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2012.

PERUSTELUT

1 Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Ulosottoviranomaisena Ahvenanmaan maakunnassa toimii Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirasto. Virasto perustettiin vuonna 1980 hoitamaan ulosottoimen tehtäviä Ahvenanmaan maakunnassa. Perustamisen yhteydessä maakunnan neljä nimismiehen virkaa lakkautettiin ja ulosottoasioiden täytäntöönpano keskitettiin maakunnanvoudinvirastoon. Nimismiesten muut tehtävät siirrettiin maakunnan poliisipäällikölle, joka on maakunnan viranomaisen. Syyttäjän toimi oli jo tätä aikaisemmin kokonaisuudessaan siirretty maakunnansyyttäjänvirastolle, joka on valtion viranomaisen.

Maakunnanvoudinvirasto on ulosoton organisaatiouudistuksen jälkeen pienin maan 22 ulosottovirastosta. Maakunnanvoudinvirasto on myös ainoa yksikielisesti ruotsinkielinen ulosottovirasto.

Maakunnanvoudinvirastoon ja sen toimintaan vaikuttavat suuresti määrin Ahvenanmaan maakunnan paikalliset olosuhteet sekä maakunnan erityisasema. Alhaisesta väestöpohjasta huolimatta maakunnanvoudinviraston toiminta-alue on laaja ja työ saaristossa on aikaa ja resursseja vaativaa. Ahvenanmaan ja Ruotsin välillä tapahtuva muuttoliike asettaa myös toiminnalle erityisvaatimuksia.

Maakunnanvoudinvirastossa on yksi maakunnanvoudin virka ja kolme avustavan ulosottomiehen virkaa. Toimistossa työskentelee yksi osa-aikainen osastosihteeri ja kaksi toimistosihiteeriä.

Maakunnanvoudinvirastossa tulee vuodessa keskimäärin runsaat 10 000 asiaa vireille. Vuonna 2011 vireille tulleiden asioiden lukumäärä kuitenkin kohosi yli 13 000:een. Vuosina 2006 – 2011 on virastoon tullut vuosittain keskimäärin 3 500 asiaa kullekin avustavalle ulosottomiehelle. Samaan aikaan on velallisten lukumäärä ollut keskimäärin 3 800 vuodessa. Merkittävä osuus velallisista (90 prosenttia) on luonnollisia henkilöitä. Maakunnanvoudinvirasto tilittää hakijoille

vuosittain noin 4 miljoonaa euroa perittyjä varoja.

Ulosottokaaren (705/2007) 1 luvun 13 §:n 3 momentin mukaan paikallisesta ulosottoviranomaisesta Ahvenanmaan maakunnassa säädetään erikseen.

Ulosottoviranomaisesta Ahvenanmaalla on säädetty erityislaila, lailla Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta (898/1979). Muutoin ulosottokaarta sovelletaan Ahvenanmaan maakunnassa samoin kuin ulosottomenettelystä annettua asetusta (1322/2007).

Voimassa olevaa lakia vastaavasti uudesakin laissa säädettäisiin ulosottoimen paikallisesta järjestämisestä. Ahvenanmaan maakunnassa olisi maakunnanvoudinvirasto, jonka toimialue, ulosottopiiri, olisi Ahvenanmaan maakunta. Kuten nykyisinkin, maakunnanvoudin viraston päällikkönä.

Voimassa oleva laki tuli voimaan vuonna 1980. Laissa on säädetty, että Ahvenanmaan maakunnassa on oikeusministeriön alainen maakunnanvoudinvirasto. Vuonna 2008 voimaan tulleen ulosottokaaren ja vuonna 2010 voimaan tulleen Valtakunnanvoudinvirastosta annetun lain (519/2009) nojalla maakunnanvoudinvirasto kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan ja on Valtakunnanvoudinviraston alainen. Nämä maakunnanvoudinviraston hallinnolliseen asemaan vaikuttaneet muutokset ehdotetaan sisällytettäväksi uuteen lakiin.

Voimassa olevan lain 1 §:n mukaan maakunnanvoudinvirasto toimii rikostuomioiden täytäntöönpanoviranomaisena. Nykyisessä ulosottolainsäädännössä ei muiden ulosottovirastojen osalta ole vastaavaa säännöstä. Säännös ehdotetaan poistettavaksi myös maakunnanvoudinviraston osalta. Maakunnanvoudinviraston ulosottomiesten toimivalta määräytyisi samojen rangaistusten täytäntöönpanoa koskevien erityissäännösten nojalla kuin muidenkin ulosottomiesten toimivalta.

Avustavan ulosottomiehen virkanimike ehdotetaan muutettavaksi. Uusi virkanimike

olisi maakunnanulosottomies. Avustavan ulosottomiehen virkanimike on muualla maassa muutettu kihlakunnanulosottomieheksi vastaamaan paremmin heidän tosiasiasuhteellisen itsenäistä toimenkuvaansa. Kihlakunta -etuliitteinen virkanimike ei hyvin sovellu Ahvenanmaan maakuntaan, koska maakunta ei kuulu kihlakuntajaotukseen. Ehdotettu uusi virkanimike rakentuisi samalla tavalla kuin maakunnanvoudin virkanimike maakunta -etuliitteeseen ja näin vastaisi virkanimikkeiden rakennetta muissa ulosottovirastoissa.

Maakunnanulosottomiehet olisivat nykytilaa vastaavasti myös haastemiehiä. Virastossa voisi maakunnanvoudin ja maakunnanulosottomiehen virkojen lisäksi olla myös muita virkoja ja työopimussuhteista henkilöstöä.

Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastossa käytettävästä kielestä ja henkilöstön kielitaidosta säädetään Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 6 luvussa ja lain 42 §:n 1 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa Ahvenanmaan maakunnassa valtion palveluksessa olevilta vaadittavasta kielitaidosta (1218/2007).

Lain 4 §:n viittaussäännöksen nojalla maakunnanvoudin virkaan nimittämisen sekä maakunnanvoudin ja maakunnanulosottomiesten kelpoisuusvaatimusten osalta sovellettaisiin ulosottokaaren johtavaa kihlakunnanvoudia, kihlakunnanvoudia ja kihlakunnanulosottomiestä koskevia asianomaisia säännöksiä. Vastaavasti se, mitä ulosottokaareissa ja muussa laissa säädetään ulosottomiehestä, koskisi myös maakunnanvoudia ja maakunnanulosottomiestä sen mukaan, kummalle tehtävä ulosottokaaren mukaan kuuluu.

Voimassa oleva asetus Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinviraston hallinnosta (974/2011) on annettu 25 päivänä elokuuta 2011. Asetus kumoutuisi voimassa olevan lain kumoutuessa. Asetus nyky muodossaan sisältää pääosin päällekkäistä sääntelyä ulosottoimen hallinnosta annetun asetuksen (1321/2007) kanssa. Jälkimmäisen asetuksen säännöksiä voidaan, ulosottokaaren 1 luvun 13 §:n 3 momentin estämättä, soveltaa myös maakunnanvoudinviraston hallintoon. Maakunnanvoudinviraston virkoja koskeva maakunnanvoudinviraston hallinnosta annetun asetuksen 2 §:n säännöksiä vastaava sääntely ehdotetaan siirrettäväksi lain 3 §:ksi. Tarkeimmat säännökset uuden lain täytäntöönpanosta annettaisiin tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

2 Esityksen vaikutukset

Esitys ei sisällä uusia valtionalouteen liittyviä vaikutuksia eikä muitakaan vähäistä merkittävämpiä vaikutuksia.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriön asettamassa työryhmässä.

Esityksestä on pyydetty lausunnot Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Valtakunnanvoudinvirastolta ja maakunnanvoudinviraston virkamiehiä edustavilta järjestöiltä.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan syksyllä 2012.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ulosottoviranomainen Ahvenanmaan maakunnassa

Paikallinen ulosottoviranomainen Ahvenanmaan maakunnassa on Valtakunnanvoudinviraston alainen Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirasto. Maakunnanvoudinviraston toimialue on Ahvenanmaan maakunta.

Maakunnanvoudinviraston päällikkönä toimii maakunnanvoudi.

2 §

Ulosottomiehet

Ulosottomiehinä toimivat maakunnanvoudi ja hänen alaisinaan maakunnanulosottomiehet. Maakunnanulosottomiehet ovat myös haastemiehiä.

3 §

Muut virat ja henkilöstö

Maakunnanvoudinvirastossa voi olla maakunnanvoudin ja maakunnanulosottomiehen

virkojen lisäksi muita virkoja sekä työsopimussuhteista henkilöstöä.

4 §

Viittaussäännös

Maakunnanvoudiin sovelletaan, mitä johtavasta kihlakunnanvoudista ja kihlakunnanvoudista säädetään ulosottokaareissa (705/2007). Maakunnanulosottomieheen sovelletaan, mitä kihlakunnanulosottomiehestä säädetään ulosottokaareissa.

5 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2012.

HE 73/2012 vp

Tällä lailla kumotaan Ahvenanmaan maakunnan maakunnanvoudinvirastosta annettu laki (898/1979). Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 23 päivänä elokuuta 2012

Pääministerin estyneenä ollessa

Kehitysministeri HEIDI HAUTALA

Oikeusministeri *Anna-Maja Henriksson*